

Yangına ilk önlem, binaların proje aşamasında alınmalı

25 Eylül – 1 Ekim tarihleri arasında kutlanan Yangından Korunma Haftası (İtfaiyecilik Haftası) dolayısıyla Türkiye İMSAD (İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği) Yapısal Yangın Güvenliği Çalışma Grubu tarafından yapılan açıklamada yangın güvenliğinde öncelikli hedefin, binalarda yangın oluşma riskinin azaltılması, bu nedenle çalışmaya henüz projelendirme aşamasında başlanması gerekliliğine dikkat çekildi. Türkiye şartlarına özel yangın standartlarının belirlenerek, tıpkı deprem yönetmeliği gibi geniş katımlı komisyonlar tarafından hazırlanması gerektiği belirtildi.

Ülkemizde son yıllarda büyük mesafeler kat eden inşaat ve yapı sektörü, binaların yangın güvenliği Yangından Korunma Haftası (İtfaiyecilik Haftası) dolayısıyla masaya yatırdı. Bünyesinde 80 büyük sanayici ve 31 alt sektör derneği barındıran Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği de Yangından Korunma Haftası dolayısıyla önemli açıklamalarda bulundu.

Yapısal yangın güvenliğinde aktif koruma sistemlerinden daha fazla pasif korumanın önemine dikkat çeken Türkiye İMSAD Yapısal Yangın Güvenliği Çalışma Grubu Başkanı İlker İbik, “Yapılarda yangın güvenliği önlemleri aktif ve pasif koruma olmak üzere iki ana başlık altında değerlendirilmektedir. Ülkemizde yapıların yangın güvenliği çalışmalarında öncelikle aktif koruma sistemlerinin (duman algılama, baskılama ve söndürme sistemleri) tasarlanması düşünülmektedir. Hâlbuki yangın güvenliği için öncelikli hedef yapıda yangının oluşma riskinin minimize edilmesi, yangın oluşsa bile yangının çıktığı bölümde belli bir süre hapsedilmesi ile hasarların azaltılmasının sağlanması olmalıdır. Bu hedefe ulaşmak için yapının tasarım aşamasında alınan önlemlerin tümü pasif koruma önlemleridir. Yapı yangın güvenliği, yangının çıkması ile başlamaz ve yangın söndürmekle de sınırlı değildir. Malzeme ve yapı elemanlarının doğru seçimi ve proje yerinde doğru uygulanması; mimari, elektrik, mekanik tüm projelendirmenin mevzuat ve yapı kullanım gereksinimlerine uygun bir şekilde yapılması ve projenin inşaat sürecinde doğru uygulanması gerekmektedir. Bu süreçler yapıda yangın güvenliğini sağlayacak en temel unsurlardır” açıklamasında bulundu.

İBİK: “Pasif yangın güvenliği aktif söndürme maliyetlerini düşürür”

Yapının kaçış yolları, yangın kompartımanlaması, tesisat şaftlarının güvenliği, yanıcı ve parlayıcı madde bulundurulmuş mahallerde yangının yayılmasını ve büyümesini desteklemeyecek, yangının ve dumanın kompartımanlar arasında geçişini belli bir süre engelleyebilecek yapı elemanı ve yapı malzemelerinin kullanılmasının büyük önem taşıdığına dikkat çeken İbik, “Bu önlemlerin ardından yapıda yağmurlama sistemi, otomatik gazlı söndürme sistemi gibi aktif sistemlerin teşkil edilmesi önemlidir. Pasif yangın güvenliğinin sağlanması için tercih edilen malzemelerin uygunluğu, hem bina sahibinin aktif söndürme sistemlerine harcaacağı maliyeti düşürecek, hem de bir yangın durumunda alevin ve dumanın diğer mahallere taşınmasına engel olacaktır” dedi.

Pasif güvenlik önlemleri nelerdir?

- Yapının proje aşamasında doğru konumlandırılması
- Yangına tepki sınıfı yüksek malzemelerin ve sistemler kullanımı
- Yönetmelik şartlarına uygun sürede yangın dayanımına sahip bina elemanı kullanımı
- Yangın kompartımanlaması
- Proje aşamasında yangın ve duman modellemesi, risk analizi ve risk analizi değerlendirmeleri

SELAMET: “En akıllı yapı tasarım, dış etkenler olmadan yangın felaketine karşı dayanabilen tasarımdır”

Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi, Türkiye Yapısal Çelik Derneği, Türkiye ve Avrupa Yangın Komiteleri Üyesi ve Türkiye İMSAD Yapısal Yangın Güvenliği Çalışma Grubu Sekreteri Yrd. Doç. Dr. Serdar Selamet ise, son yıllarda hızla artan yüksek katlı binalarda pasif yangın güvenliğinin önemine dikkat çekti. Selamet, “Türkiye’de yapılan hiçbir yüksek yapı, yapısal olarak yangına dayanımlı tasarlanmıyor. Kullanılmakta olan ‘Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik’, ‘aktif yangın’ güvenliği dışında (yağmurlama sistemleri, yalıtım malzemeleri vb.), binaların yapım aşamasında yangına dayanıklı tasarlanması üzerine hiçbir bilgi içermemektedir. Oysa yüksek katlı binalar, büyükşehirlerde önemli tehlikelerden biri olan yapısal yangın problemini de beraberinde getiriyor. Çünkü yüksek binalarda çıkacak yangının zamanında söndürülmesi ve bina içindeki insanların tahliye edilmesi çok zordur. Ülkemizde tasarlanan çok katlı iş, ofis binalarında akıllı denilen sınıflandırma tamamen dijital, yani elektrikle çalışan sistemlerden oluşuyor. Bu binalarda yangını algılayan dedektörler var, o dedektörler bunu algıladıktan sonra yağmurlama sistemi devreye giriyor ve bölge bölge yangını söndürüyor. Ama büyük bir deprem olduğunda ve elektrikli kesildiğinde jeneratörlerin devreye girmemesi ‘akıllı’ olarak nitelendirilen binaları tamamen yangına karşı savunmasız hale getirebilir. En akıllı yapı tasarımı dış etkenler olmadan yangın felaketine karşı dayanabilen ve taşıyıcı sistemleri belli bir süre çökmeden ayakta kalabilen bir tasarımdır. Bu sayede binadaki tüm insanları tahliye edecek süre sağlanmış olacak ve aynı zamanda yapıdaki hasar en aza indirilmiş olacaktır. Eğer bir yapının davranışını önceden hesaplayabiliyorsak çok daha akıllıca seçenekler ortaya koyabiliriz ve doğru tasarımla maliyetleri oldukça azaltabiliriz” dedi.

GÜR’EŞ: “Türkiye’ye uygun yangın yönetmeliğine ihtiyaç var”

Türkiye’de çok önemli, boşluk dolduran bir yangın yönetmeliği olduğunu ancak bu yönetmeliklerin prensip olarak standartlar yerine hazırlandığını belirten Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu Üyesi ve Yapısal Yangın Güvenliği Çalışma Grubu Yönetim Kurulu Koordinatör Üyesi H. Yener Gür’eş, “Oysa yönetmelikler hangi işin hangi standarda göre yapılacağını belirleyen amir hükümler olmalıdır. Biz bu durumu Güvenli Yapılar Yol Haritası – 1 raporumuzda da bu şekilde belirlemiştik. Türkiye’de uygulanan yönetmeliği yeni baştan gözden geçirmemiz ve standartlara uygun, daha doğrusu standartları referans alan bir yönetmeliğe geçmemiz lazım. Yani kuralları biz yönetmelikte kendimiz yazmalıyız. Üstelik bizim şu andaki yönetmeliğimizde uzak doğu ülkelerinin standartlarından dahi alıntı var” dedi. Yapısal yangın planlamasında henüz performans dayalı tasarım sistemi kullanılmamaktadır. Dolayısıyla Yangın Yönetmeliğinin de standartlara dayalı olarak yenilenmesine ihtiyaç vardır ve bu İlker İbik Bey’in de belirttiği gibi uzman komisyonlar tarafından oluşturulmalıdır.

Bakanlık yönetmeliğinin koordinasyonunu sağlamalı

Türkiye’deki yangın yönetmeliğinin kısmen subjektif olduğunu ifade eden Gür’eş, standartların tamamen bilimsel tabana dayandırılması gerektiğine dikkat çekti. Gür’eş, “Örneğin bizde yüksekliklerle ilgili değişiklikler subjektiftir. Ancak biz, Türkiye İMSAD olarak, prensiplerle ilgileniyoruz. Bu nedenle binaların yangından korunması hakkındaki yönetmeliğin aynı deprem yönetmeliğinde olduğu gibi geniş katılımı komisyonlar tarafından, yani akademisyenlerin ve mühendislerin birlikte görev aldığı komisyonlar tarafından hazırlanmasının çok yararlı olduğuna inanıyoruz. Aksi takdirde subjektif değerlendirmeler olabiliyor ve değişiklikler tam anlamıyla uygulanamıyor. Bunun yanı sıra bakanlık fonksiyonu da yönetmeliği yazmak değil, yönetmeliğin bu koordinasyonunu yapmak olmalı. O zaman bakanlığın işi hem daha kolay olur hem sorumluluk geniş bir tabana yayılmış olur.”

Pasif önlemlerle çok katlı binalarda yüzde 3’e kadar maliyet tasarrufu sağlanabilir

Yapısal yangın konusunda Türkiye’de uygulanan standartların yeterince açık olmadığına da değinen Gür’eş, bu durumun bir an önce açıklığa kavuşturulması gerektiğini ifade ederek, “Örneğin Avrupa Birliği’nde 16 ülkenin katılımıyla DIFISEK (Dissemination of Fire Safety Engineering Knowledge) adlı bir proje hayata geçirildi. Bu projenin sonunda eğer bir binanın tasarımında yangınla ilgili gerekli önlemleri alırsanız, özellikle çok katlı binalar için, binanın toplam maliyetinde yüzde 2 – 3 arasında tasarruf sağlanabilir, verisi sunuldu. Biz ise önce binayı tasarlıyoruz sonra bunu yangından nasıl koruruz diye bakıyoruz. Böyle olunca

maliyetler çok yükseliyor. Hep aktif tedbirlere gidiyoruz. Oysaki binayı doğru tasarlırsak o zaman söndürmek için çok fazla masraf yapmamıza gerek kalmaz” dedi.

Türkiye İMSAD Yapısal Yangın Güvenliği Çalışma Grubu yakın tarihte çalıştay düzenleyecek

Türkiye İMSAD Yapısal Yangın Güvenliği Çalışma Grubu’nun çalışmalarına da değinen Yener Gür’eş, “Türkiye İMSAD çatısı altında 31 dernek bulunuyor. Farklı meslek gruplarının menfaatleri de farklı olabilir. Böyle olunca da bu derneklerin kullanmış olduğu malzemeler ya da derneklerin üyelerinin üretmiş olduğu malzemeler farklı olduğunda bazen o malzemeyi kullanırken dikkatli olun dediğimiz zaman o sektör bundan zarar görebileceğini düşünüyor. Oysa burada asıl olan insanların can güvenliğidir. Bu durumda da derneklerin birbiriyle uzlaşarak doğruya gitmeleri mümkün değilse, bilimsel yöntemlerle doğruya gitmek gerekir. Biz bu yüzden bu çalışma grubunu kurduk. Amacımız, bir mutabık kalınamayan konuları bilimsel yöntemlerle mutabık kalınabilir hale getirmek ve yapısal yangın konusunda değerli işler ortaya çıkarmak. Aynı zamanda yangın çıktıktan sonra müdahale etmek değil, çıkmasını önlemek üzere çalışmak... Bunun için de çalışma grubumuzun adına özel olarak yapısal yangın güvenliği dedik. Çalışmalarımız başarılı bir şekilde yürüyor. Birçok derneğimiz bu çalışma grubuna üye gönderdi ve ürünleri de yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. Yakın tarihte bir çalıştay düzenlemeyi planlıyoruz. Biraz önce bahsetmiş olduğum bu performans bazlı hesap yöntemlerinin hesaba katılabilmesi için de önerilerimizi hazırlıyoruz. Biz bütün bu konudaki önerilerimizi önümüzdeki yıl yapacağımız çalıştayda kamu, üniversiteler ve sanayi ile paylaşacağız.

BULUT: “Ev alacaklar konut yangın önlemlerini kontrol etmeli”

Yangından Korunma Haftası dolayısıyla açıklama yapan Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Yapısal Yangın Güvenliği Çalışma Grubu Yönetim Kurulu Koordinatör Üyesi A. Nuri Bulut ise, yangın güvenliği ile ilgili bilincin artması gerekliliğini belirtirken, konut alırken dikkat edilmesi gereken hususları şöyle anlattı: “Kamuoyundaki yangın güvenliği bilincinin oluşturulması can ve mal güvenliği açısından önemli rol oynuyor. Ev sahibi olmak isteyen veya mevcut evinin, binasının yalıtımını yaptıracak olanlara da burada büyük görev düşüyor. Yeni ev alacakların binanın yalıtım detaylarını, yangın güvenliğini sorgulaması çok önemli... İlgili yönetmeliğe göre yüksek binalarda cephelerinde ve kat aralarında yanmaz olarak sınıflandırılan A sınıfı malzemelerin kullanımı zorunlu hale getirildi. Yangının yayılmasını önlemek ve zararı asgari düzeyde tutmak amacıyla yapının ana konstrüksiyonu ile katlar arası noktalarda veya ilgili uzmanlarca tanımlanan noktalarında yangın bariyerlerinin mutlaka oluşturulması gerekiyor. Tüm bunları hayata geçirebilmek için Kentsel Dönüşüm çok büyük fırsat. Önemli olan bunu görebilmek, tüm denetim ve kontrol mekanizmalarını devreye alarak yönetmeliğin gerektirdiklerine harfiyen uyulmasını sağlamaktır.”

Daha fazla bilgi için:

Team İletişim ve Danışmanlık

Ece Kuplay

0530 615 88 46 – ece.kuplay@teamiletisim.com

Türkiye İMSAD Hakkında

Kuruluşundan bu yana geçen 31 yılda, Türk inşaat sanayini gerek yurt içinde gerekse yurt dışında temsil eden bir sivil toplum örgütü olan Türkiye İMSAD’ın, 30 sektör derneği, 80 sanayici firma ve paydaş kurum üyeleriyle birlikte, pazarda 21 binden fazla noktaya etkin bir şekilde ulaşmaktadır. Sürdürülebilir büyüme için yurt içinde ve yurt dışında işbirlikleri geliştiren Türkiye İMSAD, iç pazardaki gelişmeleri yakından izlemekte ve ihracatta ulaşılan başarının artarak sürdürülebilmesi için, dış pazarları yakından takip etmektedir. Türkiye İMSAD, inşaat sektörünün çok önemli grupları olan 30 farklı alt sektörü temsil etmektedir. Avrupa Yapı Malzemeleri Konseyi CPE’nin yönetim kurulunda olan, 2011 yılında Brüksel, 2015 yılında ise Kamerun temsilciliğini kuran, sektörel projeler yürüten, raporlar yayınlayan Türkiye İMSAD, Avrupa Komisyonu’nun fonladığı birçok projeye de liderlik etmektedir.